

Any Manuel Pérez Bonfill

Emigdi Subirats i Sebastià

Escriptor

Manuel Pérez Bonfill es va guanyar un gran prestigi com a catedràtic de llengua i literatura castellanes a l'institut de Tortosa, tal com a ell li agrada anomenar-lo. Ha estat tostemps un intel·lectual extremadament compromès amb la classe obrera i amb la catalanitat. Nascut l'any 1926, va ser un dels xiquets del conflicte bèl·lic de 1936-1939, la guerra civil més incivil, sobre la qual ha reflexionat abastament en nombrosos escrits. Als anys 1950 va endegar la seua carrera literària lligada a dos capçaleres periodístiques de luxe, *Geminis* i *La Zuda*, que van incentivar la claror en un període d'extrema foscor cultural al país, així com, molt especialment, en aquella Tortosa conservadora i clerical del moment. També endegava la seua vinculació professional amb la docència, que el va portar a ser un professor admirat que va encaminar un llarg nombre de carreres literàries i artístiques.

Foto: Òscar Lanau.

La lluita obrera va marcar profundament la seua activitat pública als anys 1960, fet que el va portar a ser empresonat pel règim dictatorial per la seua activitat política clandestina. “Jo que no en soc, de feixista” era una de les populars frases del seu repertori com a docent. L’esperit democràtic l’ha acompanyat al llarg de la seua llarga vida, sempre compromès amb la lluita pels drets ciutadans i el rebuig als símbols i monuments franquistes que encara perduren a la ciutat malauradament.

L’any 2008 en el marc de la II Fira literària Joan Cid i Mulet de Jesús es tirava endavant el I concurs de treballs de recerca per a alumnes de 2n de batxillerat. Resultava guanyadora l’alumna Agnès Peguerols amb un estudi sobre el nostre professor de sempre, tal com m’agrada acompanyar el seu nom.

L’any següent va fer la inauguració d’aquesta fira literària, durant la qual es va presentar un nou recull narratiu seu, *Abusos del ritual*, i es va endegar la campanya per tal que la Generalitat li concedís la Creu de Sant Jordi, la qual va fructificar sortosament el 2010. El govern català reconeixia la qualitat de la seua obra i la significada tasca docent que el feia mereixedor d’aquesta distinció, pel seu mestratge i la trajectòria cultural i cívica de referència a les Terres de l’Ebre des dels temps de la resistència al franquisme. A la vegada, se li va organitzar un homenatge en l’àmbit educatiu a l’institut, mentre que a l’actual biblioteca Mercè Lleixà de Roquetes se li feia el reconeixement a la seua activitat de lluita política. Posteriorment, Onada Edicions publicava la seua biografia, a càrrec de Xavier Garcia.

L’ancià professor és un altre dels secrets ben guardats de la literatura catalana que calia difondre arreu. Aquesta reivindicació de la seua figura que s’havia realitzat durant els darrers anys va portar a tirar endavant l’Any Manuel Pérez Bonfill, el del seu norantè aniversari. Tot un seguit d’entitats i d’institucions ebrencques van decidir formar una comissió que s’encarregaria de l’organització d’homenatges a nivell literari, acadèmic, docent i institucional. Hi varen formar part Òmnium Cultural Terres de l’Ebre, l’Associació Cultural Soldevila, l’AMPA de l’Institut J. Bau, l’Institut Joaquim Bau, l’Ajuntament de Tortosa, el Campus Terres de l’Ebre de la URV, la seu de la UOC a Tortosa, la delegació de la UNED a Tortosa, el Consorci per la Normalització Lingüística a les Terres de l’Ebre i la Biblioteca Marcel·lí Domingo. El fruit va ser un any nodrit d’activitats que van permetre realçar la figura d’un notable homenot de lletres nostrat.

El primer acte programat va tenir lloc en el marc de les X Jornades de les Lletres Ebrencques a la Biblioteca Sebastià Juan Arbó d’Amposta a l’octubre de 2015, que va albergar l’activitat poèticomusical «Manuel Pérez Bonfill: 90 anys de lletres i catalanitat», a càrrec d’Emigdi Subirats acompanyat pel jove Pau Cardona a la guitarra.

Al mes de novembre es va realitzar un gran acte de recitació poètica de la seua obra al Forn de la Canonja de Tortosa, en el qual varen prendre part molts escriptors ebrencs i excompanys docents.

Homenatge poètic al Forn de la Canonja, de Tortosa, el 5 de novembre del 2015.
Font: Riberaonline.

Al desembre, al Taller d'Art Cinta Dalmau, va tindre lloc un homenatge poètic a Francesc Vicent Garcia, Rector de Vallfogona. Hi va intervindre, entre molts altres, l'historiador Enric Querol, un dels grans estudiosos de qui va ser considerat com al poeta de Catalunya fins al segle XIX.

El 15 de gener, amb l'entrada d'any, tenia lloc l'acte «Llegim Gèminis», a la Biblioteca Marcel·lí Domingo. Aquests actes eren el preludi d'uns homenatges esplèndids que arribarien en àmbits diversos.

Divendres 29 de gener de 2016 serà una data que guardarà per sempre més a la memòria. Es va triar un indret emblemàtic, l'Espai Sant Domènec, per tal que l'Ajuntament de Tortosa el nomenés per unanimitat Fill predilecte de la ciutat, en un acte carregat d'emoció en el qual estava acompanyat per familiars, amics i companys de lletres i de lluites. El nomenament quedava justificat “per la seua extensa trajectòria professional docent, per l'alta qualitat literària, per la seua intel·lectualitat permanent i la seua fidelitat a la cultura catalana”.

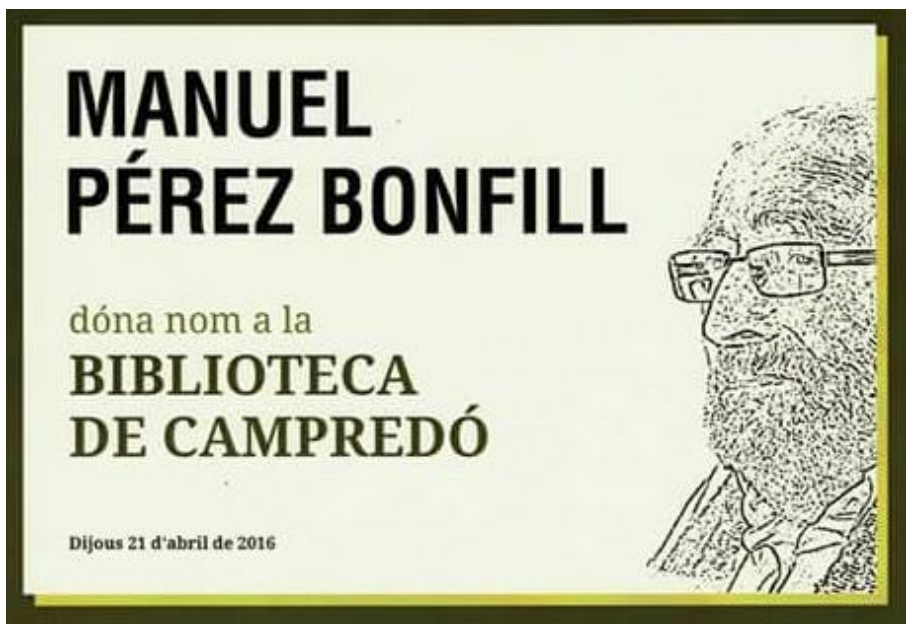
L'homenatge acadèmic li arribaria dijous 3 de març a l'aula magna del Campus Terres de l'Ebre de la URV. Les tres universitats amb seu a Tortosa: la Universitat Rovira i Virgili (URV), la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) i la Universidad Nacional de Educación a Distancia (UNED), van coordinar-se per retre-li un

merescut reconeixement universitari. Des del Campus Terres de l'Ebre de la URV es va promoure la reedició del poemari *Giny d'aigua*, il·lustrat per Ferran Vilàs, mentre que la UOC va presentar la pàgina de l'escriptor al web *Lletra*, mitjançant el qual el col·locaven al costat dels grans autors de la literatura catalana. En el transcurs de l'acte, la glosa de l'autor va anar a càrrec de Lluís Martin Santos i es va signar un manifest de reconeixement universitari, en el qual es destacava “tota una vida dedicada a promoure la llengua i la cultura catalanes des de la docència i les lletres conreades a un altíssim nivell”.

Acte de reconeixement de la URV, la UNED i la UOC el dia 3 de març del 2016, a Tortosa.
Font: URVactiv@.

A l'abril aigües mil i, amb ell, tres reconeixements més que l'enlairaven per les alçades. Dijous 21, l'Ajuntament de Campredó concedia el seu nom a la biblioteca municipal. Va haver-hi una alta presència d'escriptors que van visitar l'exposició d'exterior que portava el seu nom, la qual estava situada al llarg del carrer de Benicarló. El lingüista Joan Beltran, l'exprofessor Octavi Iglesias i l'escriptor Manel Ollé varen realitzar la glosa de l'escriptor, en la qual varen destacar el seu paper com a professor de la Junta Permanent de Català als anys 1980. Sílvia Panisello i Emigdi Subirats, acompanyats pel jove Óscar Ologaray al violí, van realitzar una destacada recitació poètica de la seua obra. La Biblioteca Manuel Pérez Bonfill ja era una realitat.

El dia següent, en el marc de la magnífica trobada literària anual que organitzava l'AMPA de l'Institut J. Bau per la Diada de Sant Jordi, es presentava el seu darrer recull narratiu, *La Fira de Sempre i altres narracions*, que incloïa cinc relats, un conte inèdit i un altre premiat en llengua castellana als anys 1950. Va ser una nova i potent iniciativa del seu president Ricardo Gascón, de la qual en vaig tenir cura personalment.

**ADAPTACIÓ
TEATRAL
D'ABUSOS DEL
RITUAL DE
MANUEL PÉREZ
BONFILL**

*Dijous 28 d'abril
20:15*

*Saló d'actes de l'institut
Alumnes de 2n de
batxillerat escènic*

Dirigit per Manolita Nadal

Organitza:
Institut JBau
AMPA JBau
Comissió Manuel Pérez Bonfill

Pocs dies després, el dia 28, i com a colofó, la professora de teatre Manolita Nadal va dirigir l'adaptació dramàtica d'*Abusos del ritual* al saló d'actes de l'Institut J. Bau, que van posar en escena brillantment els alumnes del 2n de batxillerat artístic. Era tot un homenatge a la seua llarga tasca de difusió teatral que va realitzar durant tantes dècades.

El 23 de novembre, les II Jornades del Patrimoni Literari Ebrenc que organitza la Biblioteca Marcel·lí Domingo, van incloure un monogràfic sobre la seua obra, en el qual varen fer ús de paraula Emigdi Subirats, Manel Ollé, l'actriu Sílvia Sabaté i l'actor Pere Ponce.

II Jornades de Patrimoni Literari **EBRENC**

La literatura com a patrimoni i desenvolupament del territori

Ponents: Anna Aguiló, Josep Cid, Josep Bayerni, Montse Castellà, Pili Lanau, Leonardo Escoda, Enric Queralt, Ermigdi Subirats, Marel Ollé, Lluís Martin Santos, Pere Ponce, Sílvia Sabaté, Xavier Garcia, Àlex Broch, Verònica Hemández Royo, Cinta Massip i Laura Borràs.

Inscripcions:

Públic general: a la biblioteca Marcel·lí Domingo fins al 16 de novembre.

Docents: www.xtec.cat fins al 28 d'octubre, activitat de formació permanent reconeguda pel Departament d'Ensenyament.

21-25 de novembre de 2016
de 18 a 21h a la biblioteca Marcel·lí Domingo

Òmnium Cultural Terres de l'Ebre va tenir dos iniciatives extraordinàries, que eren essencials per a homenatjar el seu tarannà literari de primera mà. Es van organitzar clubs de lectura dels reculls *Abusos del ritual* i *Carrer de només un* arreu de les biblioteques ebrenques: Flix, Ascó, Gandesa, Amposta, Tortosa, Ulldesona, Deltebre i Alcanar. “Què fa un alumne de literatura? Llegeix!”, solia repetir el professor a les seues classes. Aquesta activitat era, òbviament, necessària si volíem seguir el seu ideari. A la vegada, va decidir donar el seu nom a la Mostra de Teatre Amateur que organitza anualment l'entitat, com a reconeixement al seu mestratge en el camp dramàtic durant tants d'anys a la ciutat.

Pel que fa als mitjans de comunicació, Jesús M. Tibau li va dedicar un dels seus programes televisius a *Tens un racó dins del món*, i també va tenir diversos programes dedicats a *Lletres Ebrenques*, d'Antena Caro Roquetes. Finalment, des del Consorci de Normalització Lingüística a les Terres de l'Ebre, de la mà del seu director Jordi Duran, es tirava endavant el web *Els 90 de Manolo*, un recull extraordinari de totes les activitats realitzades durant tot l'any, que ens suposa tot un arxiu en línia.

L'home de teatre, el narrador, el poeta, l'intel·lectual, l'home compromès, el professor mereixia un homenatge heterogeni com aquest a la seua ciutat. El seu treball lletrat conforma un univers literari de molt de pes. Just quan li vam presentar, acompanyat de l'amiga i actual regidora de cultura de Tortosa, Dolors Queralt, la nostra iniciativa a casa seua, ens va contestar d'immediat: “Benvingut tot el que vulgueu fer, però deixeu ben clar, sobretot, el meu suport a la llengua catalana i a la independència de Catalunya”.